

Pædagogisk grundlag – Sammenhæng til børnehaveklassen

Hvad siger loven på området:

Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan der i børnenes sidste år i dagtilbuddet tilrettelægges et pædagogisk læringsmiljø, der skaber sammenhæng til børnehaveklassen.

Hvad gør vi i Kirstinebjerg distriktet og Fredericia Kommune generelt:

I Kirstinebjerg distriktet arbejder alle på at skabe et pædagogisk læringsmiljø, der danner sammenhæng mellem dagtilbud og skole.

Overgangen fra børnehave til skole er en af de livsovergange, der er i børns tilværelse.

En livsovergang er kendetegnet ved, at den indebærer væsentlige forandringer i barnets liv, fordi barnets identitet, relationer og roller ændres. En god livsovergang er kendetegnet ved, at der er fokus på barnets kompetencer, fællesskaber og nærmeste udviklingszone.

Ud fra børnesammensætningen skaber vi i samarbejde med skolen et læringsmiljø, der understøtter, at børnene tør møde nye udfordringer, øver sig i at fordybe sig og være vedholdende, deltager i demokratiske børnefællesskaber og får mulighed for at indgå i ligeværdige relationer.

På den måde understøtter vi det konkrete arbejde i overgangen til skolen.

Se vores overgangsbeskrivelse her:

Måned	Aktivitet
August	Informationsbrev <i>Der udsendes brev til forældre til de kommende skolebørn. Her orienteres om vores samarbejde mellem institution og skole.</i>
September	Forældremøde <i>Forældrene til de kommende skolebørn inviteres til et fælles møde med skoleleder af Kirstinebjergskolen og leder af SFO'en i Kirstinebjerg. På mødet fortælles der om Kirstinebjergskolen og dens forskellige afdelinger. På samme aften holder den enkelte institution et særskilt møde, hvor afdelingen fortæller om, hvad de arbejder med i eget hus, i forhold til at gøre børnene skoleparate.</i>
September-november	Indskrivning til skole <i>Forældrene modtager i e-boks indmeldelsespapirer til Kirstinebjergskolen. Forældrene kan indmelde barnet på en af de 3 afdelinger på Kirstinebjergskolen.</i>
Fra uge 43 til og med uge 13 det kommende år	Besøg på Kirstinebjergskolen <i>Storegruppen fra den enkelte institution kommer på besøg på sin afdeling af Kirstinebjergskolen. Det er uformelle besøg, hvor børnene oplever skolen, med alle de nye rammer en skole har.</i>
Medio januar	Netværksmøde

	<p>På den enkelte afdeling mødes det pædagogiske personale fra institutionen og fra skolen for at planlægge et fælles forløb.</p> <p>I dette samarbejdet vægtes:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Samarbejde om en fælles pædagogisk praksis og udarbejdelse af fælles mål • Skabe fælles sprog og metoder med skolen (KRAP/overgangsdokument) • Udvikle børnenes sociale kompetencer (samarbejde, turtagning) • Understøtte børnene i deres alsidige udvikling (kende sig selv) • Skabe meningsfulde relationer til børn på vej i skole
Januar - Marts	<p>Besøg af Børnehaveklasseledere i daginstitutionerne</p> <p>De enkelte børnehaveklasseledere besøger institutionerne for at få et indblik i de kommende børns hverdag.</p>
Marts / April	<p>Glidende overgang</p>
Maj	<p>Netværksmøde</p> <p>Det fælles skole/institution forløb evalueres. Denne evaluering danner grundlag for justeringer for det kommende år.</p> <p>Det er vigtigt, at det pædagogiske personale fra institution og skole hele tiden udvikler fælles strategier og kendskab til hinandens praksis i forhold til vores DNA.</p>

Hvad gør vi i den enkelte afdeling:

I Valhalla har arbejdet med sammenhæng til skolen en meget høj prioritet. Vi samler de kommende skolebørn i en gruppe vi kalder storegruppen det sidste år af deres tid i Valhalla. Det er engageret personale, som børnene kender godt fra egne stuer, der har storegruppen. Der kan være udskiftning i hvilke personaler, der har gruppen fra år til år, men vi sørger altid for, at mindst et personale er genganger. På den måde holder vi fast i de gode erfaringer fra år til år. Børnene i Valhalla og deres forældre glæder sig altid til at skulle i storegruppen. Det er forbundet med en vis status, og noget der bliver set frem til af alle børn. Vi har et rigtig godt samarbejde med flere personaler fra skolen og bruger det både til inspiration til aktiviteter og til at arrangere fælles aktiviteter på skolen.

- Storegruppen er samlet mindst to gange om ugen, hvor vi arbejder med at forberede børnene til skolen. Vi tager på lange ture, hvor der er tid til fordybelse, nysgerrighed på det vi møder og relationsdannelse. Vi laver aktiviteter og opgaver, som styrker børnenes evne til at fordybe sig og være vedholdende, samt udvikler deres sproglige færdigheder.
- Vi arbejder med Mary-fondens mobbekuffert. Vi ser på billeder og taler om, hvad der sker og hvordan børnene har det.
- Vi vægter skolebesøgene meget højt. Vi tror på, at det er meget vigtigt og tryghedsskabende for børnene, når de kender de nye omgivelser og genkender nogle børn og voksne fra besøgene.
- Vi vægter også besøget fra børnehaveklasselederen meget højt. Vi sørger for at alle de kommende skolebørn har mulighed for at deltage i besøget, og vi har forberedt børnene på besøget.
- I Valhalla er vi særligt opmærksomme på, at børnene skal understøttes i at bruge deres sprog. Sproget er meget vigtigt i forhold til at kunne sætte ord på sine følelser, særligt overfor nye børn og voksne, som ikke kender barnet særlig godt. Sproget er også vigtigt i forhold til relationsdannelse og konflikthåndtering. Derfor tænker vi altid den sproglige udvikling ind i alle de aktiviteter, vi laver med børnene.
- Vi er meget opmærksomme på at få så mange forældre som muligt med til mødet i september, hvor både skolen og vi fortæller om formålet med vores arbejde og hvilke forventninger vi har til børn og forældre. Her har forældrene mulighed for at blive klogere på, hvorfor vi gør som vi gør, hvad de kan forvente af os, hvad

vi forventer af dem, hvad det betyder for deres barn og ikke mindst hvordan de skal forholde sig til skole og sfo. Vi er meget opsatte på, at alle børn skal være repræsenteret til mødet, da vi oplever, at det er med til at skabe en større forståelse og tryghed, som er til stor gavn for børnene. Derfor får alle forældre udleveret invitation og dagsorden til mødet, samtidig med at vi sørger for at have tolke med til alle de forældre, der har behov for det. Vi har rigtig gode erfaringer med disse møder og prioriterer dem derfor højt.

- Vi afholder overleveringssamtaler på alle børn. Her deltager barnets forældre, primærpædagogen fra Valhalla samt børnehaveklasselederen eller SFO-pædagogen i glidende overgang. Her taler vi om barnets udvikling og kompetencer, familiens hverdag hjemme og eventuelle udfordringer eller særlige behov, som skolen skal kende. Vi deltager i øjeblikket i et projekt omkring styrkelse af overgange, hvor også skolens sundhedsplejerske deltager i overleveringssamtalen. I forbindelse med samtalen udfylder vi et overleveringsskema, som beskriver barnets ressourcer og evt. vanskeligheder ud fra læreplanstemaerne: personlig kompetence, social kompetence, sproglig kompetence, krop og bevægelse, natur og naturfænomener og kulturelle udtryksformer og værdier. Forældrene får skemaet inden samtalen og har mulighed for at komme med tilføjelser og kommentarer, inden det sendes til skolen. Vi bruger også skemaet, hvis børn flytter og skal i en ny institution.

I Valhalla fokuserer vi på at synliggøre samarbejdet med skolen meget tidligt i børnenes liv. Det betyder bl.a. at vi allerede i vuggestuen bevidst går på tur forbi skolen og italesætter, at det er den skole, som vi samarbejder med. Vi introducerer ord som: skolegård, klasse og sfo, så børnene får en bevidsthed om, hvad det er for noget, de skal møde senere i deres tid i Valhalla. Vi synliggør også alle alfabetets bogstaver i børnehøjde, så de er let genkendelige, når de møder bogstaverne i skolen. Desuden vægter vi interne overgange i Valhalla meget højt. Vi arbejder med interne overgange på samme måde som vi arbejder med overgangen til skole. Dvs. at børnene besøger den kommende stue sammen med en kendt voksen flere gange, inden det endelige skift. Børnene får på den måde mulighed for både at lære de nye omgivelser, de nye kammerater og de nye voksne at kende inden opstarten. Der bliver også holdt samtaler med forældre, en pædagog fra den kendte stue og en pædagog fra den nye stue i forbindelse med overgangen.

Sprog-kulturel profil:

Vores profil ses tydeligt i arbejdet med storegruppen, hvor den sproglige udvikling har en særlig høj prioritet. Vi kobler billeder, ord, tal og bogstaver sammen på en måde som er tydelig og genkendelig for børnene. Vi har også oparbejdet bestemte traditioner i forbindelse med storegruppen, fx sørger storegruppen for at have en bod til den årlige jule-café, hvor vi sælger pebernødder mm. til forældrene. Vi holder også "pøsefest" i juni, hvor alle fra storegruppen samles, også dem, der allerede er startet i glidende overgang på skolen. Her holder vi en ceremoni, hvor alle børn får overrakt diplomer og får klapsalver fra alle de andre børn og voksne i Valhalla. Bagefter pynter storegruppen op i "pøsevognen", tager forklæder på, og så er de ellers klar til, på skift, at servere pølser og brød til alle i Valhalla. Det er en meget hyggelig tradition, som børnene glæder sig til, og de nyder at se og lege med hinanden.

Eksempler på aktiviteter i storegruppen:

Aktiviteter i storegruppen

Monster-terningspil:

Et spil som også bliver brugt på skoler i distriktet. Børnene skal slå med en terning og derefter aflæse i skemaet, hvilket hoved, øjne, mund og hår de skal tegne på monsteret. Vi har spillet det, hvor hvert barn har en terning, et skema at kigge efter og et papir til at tegne sit monster på. Vi har også spillet det fælles, hvor børnene slår med terningen efter tur og dermed tegner et fælles monster. På billedet ses eksempler på fælles-monstre:-)

Tal-/bogstavrække:

Vi har tal-/bogstav-brikker med på tur, som vi kan lave forskellige aktiviteter med, fx stafet eller vendespil. På billedet har børnene i fællesskab fået lagt brikkerne i rækkefølge, både efter alfabetet og tallene.

Maryfondens mobbekuffert:

Vi taler om, hvad der sker på billeder, som relaterer sig til børnenes egen hverdag i Valhalla. Børnene fortæller hvad de ser på billedet, hvordan børnene har det, og de kobler det til egne oplevelser og erfaringer. Vi taler om at være en god kammerat, og spørger børnene, hvordan de tror det er i skolen.

Analyse:

Vi vælger at spille monster-terningspil i storegruppen, fordi det er et spil som de vil kunne genkende i skolen. Samtidig styrker det børnenes forståelse for tal, rækkefølger og turtagning. Børnene lærer på en sjov måde at aflæse et skema og gengive bestemte figurer. Samtidig ser de at det er forskelligt, hvordan børnene formår at gengive figuren, men det betyder ikke noget, for resultatet bliver alligevel et sjovt og skørt monster. De lærer at respektere hinandens forskelligheder, samtidig med at de er nødt til samarbejde, for at nå et resultat. I denne aktivitet møder børnene nye

udfordringer, hvor de har mulighed for at fordybe sig, enten alene eller i fællesskab med de andre børn, og de skal være vedholdende for at færdiggøre aktiviteten/opgaven.

Vi laver tal-/bogstavrække med børnene for at styrke deres genskab til tal og bogstaver, så det vil være genkendeligt for dem, når de møder dem i skolen. Vi arbejder med tal og bogstaver på vores ture ud af huset, hvor der er god mulighed for at kombinere det med bevægelse. Børnene har nemmere ved at huske det, når det er koblet sammen med bevægelse. I denne aktivitet får de fysisk tallene og bogstaverne i hånden og skal bevæge sig hen på den rigtige position. På den måde bliver det meget konkret og håndgribeligt for børnene, samtidig med at det er sjovt. Dette er igen en fælles opgave, som kræver at alle byder ind til fællesskabet, for at færdiggøre opgaven. Vores primære fokus ligger egentlig ikke på, om børnene kan alle bogstaverne og den rigtige rækkefølge, men mere på at de skal samarbejde og hjælpe hinanden, mens de har det sjovt sammen. I denne aktivitet præsenterer vi bare samtidig noget, som de også vil møde i skolen, og det vil derfor blive genkendeligt for dem.

Arbejdet med Maryfondens mobbekuffert styrker børnenes sociale kompetencer. De lærer at aflæse andre børns følelser og handle hensigtsmæssigt på dem. Når vi taler om situationerne på billederne, kobler vi det til børnenes egne oplevelser i børnehaven, så det bliver genkendeligt for dem. Vi bruger bevidst udtrykket "at være en god kammerat", både når vi taler om billederne og i det daglige samvær med børnene. Vi oplever ofte, at børnene tager det til sig, og selv siger til andre børn, at de en god kammerat eller ikke er en god kammerat. Vi taler med børnene om hvordan de tror, man kan være gode kammerater overfor hinanden i skolen, og vi italesætter det, når vi oplever situationer med gode eller dårlige kammerater, når vi er på besøg i skolen. Det er vores hensigt at børnene skal lære, hvordan de kan være en god kammerat overfor andre, også selvom de ikke kender dem så godt eller de har andre interesser og færdigheder end dem selv. Dette skaber et godt fundament for at møde nye mennesker i nye sammenhænge, som det er for dem i skolen.

Fortælling:

Vi er på stuen med de kommende skolebørn. Der er 15 5-årige børn, hvoraf 9 er drenge og 6 piger. Børnene sidder ved 3 borde og laver perlekæder, og den kommende børnehaveklasseleder Anna kommer på besøg. Hun siger hej og fortæller, at hun er kommet for at se hvad børnene laver i børnehaven og snakke lidt med dem. Hun sætter sig ved det ene bord og spørger ind til hvad børnene laver. De fortæller, hvem de laver perlekæder til og fortæller om de forskellige perler. Anna fortæller, at de også har perler på skolen og også laver perlekæder der. Børnene begynder at spørge ind til, hvad de ellers laver i skolen, og enkelte børn fortæller også, at de har set Anna på skolen.

Vi har inden besøget talt med børnene om, hvad de kunne tænke sig at spørge Anna om. Jeg har skrevet det ned og sidder nu ved bordet og støtter nogle af børnene i, at få spurgt om det, som de gerne ville. Nogle af børnene kan selv huske spørgsmålene, mens andre har brug for at jeg finder deres spørgsmål på papiret. Anna og jeg bevæger os rundt mellem bordene, så alle får mulighed for at tale med Anna og stille deres spørgsmål. De fleste af børnene taler selv med Anna, mens nogle enkelte gerne vil have mig til at stille deres spørgsmål, da de bliver lidt usikre og generte. Efter en god times tid siger Anna farvel.

Analyse:

Børnehaveklasselederen kommer på besøg, for at tale med børnene i deres vante omgivelser. Besøget har både til formål, at Anna kan lære børnene lidt at kende, men også at børnene bliver bevidste om, hvem de kommer til at møde på skolen. Nogle af børnene kan endda genkende hende fra vores besøg på skolen og har bemærket, at hun hører til derovre. Andre af børnene har ikke bemærket hende før, men bliver under besøget præsenteret for hende. Der er plads til at børnene kan tale med Anna i det omfang de har lyst. Nogle vil gerne fortælle og spørge en hel masse, mens andre bare er i rummet og ser Anna lidt an. Uanset børnenes interaktion med Anna under besøget, er det vores erfaring at det har en stor betydning for børnenes tryghed på skolen. Vi oplever, at de bliver meget opmærksomme under skolebesøgene og med det samme genkender Anna. Nogle børn løber hen og siger hej, andre bliver hos os og vinker forsigtigt til hende, mens enkelte kommer hen til os og nærmest hvisker: "jeg så lige min lærer", mens de smiler og putter sig genert ind til os.

Det er vores oplevelse, at besøget fra børnehaveklasselederen har stor betydning for børnene. Det er med til synliggøre, hvad en børnehaveklasseleder eller lærer er for én, og det bliver konkret og ufarligt for børnene. De får oplevelsen af, at de kender en voksen på skolen og hun bliver deres bindeled til den nye verden. For nogle børn er det bare sejt at kende en voksen fra skolen, mens det for andre betyder, at de ved hvem de skal kigge efter derovre. Selvom de er generte og ikke med det samme tager kontakt til Anna, er det tydeligt, at de lægger mærke til hende og bliver glade over at kunne genkende hende. Det er betydningsfuldt for børnene at Anna har besøgt dem på deres hjemmebane og har vist interesse for det, de kommer fra. Det er med til at skabe den første relation og tillid mellem dem og hende, hvilket er meget vigtig i børnenes overgang til skolen.